

Recensie: Sanne Houtepen

Henny Uitenboogaart-Willekes & Mischa van Schagen-Uitenboogaart: 'Kronkels'. Uitgeverij Free Musketeers, Zoetermeer 2010. ISBN 9789048409853 (Dementie/PO/1)

Soort boek/stijl: In dit boekje (71 pagina's) schrijven echtgenote Henny en dochter Mischa over hun ervaringen met een jong dementerende man respectievelijk vader. Henny schrijft met name over de dingen die ze op moesten geven en hun wereld die steeds kleiner werd. Mischa heeft het over haar persoonlijke worstelingen: bezoekt ze haar vader wel genoeg, gaat het wel goed met haar moeder, hoe kan ze haar eigen leven het beste op de rails krijgen? Het boek is in twee gedeelten geknipt, met een nawoord van Henny waarin ze terugkijkt op het ziektebed van haar man en kijkt naar haar leven op het moment van schrijven. Henny schrijft in de tweede persoon enkelvoud. Goed leesbaar.

Over de schrijvers: Henny Uitenboogaart-Willekes (1949) is getrouwd met Hans, een dementerende man. Henny schreef enkele tienerboeken die in de populaire serie Witte Raven verschenen. Ze verhuisden naar Twente toen zij beseften dat dit een betere, rustigere omgeving was dan het drukke Capelle a/d IJssel. Henny is ook actief in het Alzheimer Café te Emmen. Samen hebben Henny en Hans twee kinderen: zoon Niels en dochter Mischa (1971). Mischa van Schagen-Uitenboogaart verhuisde in die periode eveneens naar Twente met haar man, die in het leger zit.

Korte beschrijving: Het leven van Henny en Hans Uitenboogaart in een welgestelde wijk met carrièregerichte burens in Capelle a/d IJssel, werd steeds verder uit het gebruikelijke patroon getrokken. Hans werd snel geïrriteerd, verloor zijn baan, raakte de weg kwijt in Wenen en zo waren er veel kleine dingen die niet meer gingen zoals vroeger. Henny maakte zich steeds meer zorgen en ze besloten te verhuizen naar het rustige Twente. Daar werd al snel de diagnose dementie gesteld. Vervolgens kwam de fase waarin Hans naar een dagbehandelingscentrum ging om Henny thuis wat te ontlasten. Henny ging uitkijken naar de keren dat Hans weg was, zodat ze eindelijk toekwam aan huishoudelijke klussen. Ze moest hem namelijk continu in de gaten houden als hij thuis was. In een nog later stadium werd Hans ook te moeilijk hanteerbaar voor het dagbehandelingcentrum en moest worden opgenomen in een verzorgingshuis. Een bijzondere omstandigheid was, dat zijn vader die tegelijkertijd sterk achteruit was gegaan in hetzelfde verzorgingshuis terechtkwam.

Dochter Mischa vond het moeilijkste aan een dementerende vader dat hij een hele andere man was geworden toen hij dement werd. Hij was altijd een erg actief persoon geweest. Dat werd anders, hij deed steeds minder op een dag en het lukte hem niet of nauwelijks de meest kleine klusjes tot een goed einde te brengen. Mischa vond het steeds moeilijker worden om haar vader en later ook haar opa op te zoeken. Dan kwam ze uiteindelijk buiten de bezoeken om bij het verpleegtehuis en schaamde ze zich, waarop ze weer naar huis ging in plaats van haar aanwezigheid kenbaar te maken. Dan kwam haar angst voor menigten en groepen mensen naar boven en geneerde ze zich. In het verzorgingshuis had Hans moeilijke momenten, maar had hij ook aanspraak en leefde hij op omdat hij honderduit verhalen kon vertellen, ook al was er geen touw aan vast te knopen. Uiteindelijk overleed hij in 2005 aan een epileptische aanval in zijn slaap.

Wat viel op: Het boekje bestaat uit twee delen die duidelijk verschillen van stijl. De omschrijving van echtgenote Henny is vrij procesmatig en geschreven in de tweede persoon, alsof ze haar man aanspreekt. Haar verhaal geeft inzicht in het tragische van de langzame aftakeling van iemand die op jonge leeftijd dement wordt te moeten aanzien en in het lange proces voordat de ziekte dementie onderkend wordt. Mischa schrijft het verhaal wat sterker vanuit zichzelf en haar persoonlijke band met haar vader, gekoppeld aan haar eigen worstelingen. Wat dat betreft geeft haar verhaal een emotionelere en persoonlijker indruk. Zodoende vullen de twee verhalen elkaar aan. Zowel moeder als dochter noemen de zoon uit het gezin weinig en over zijn ervaringen met zijn vader komt de lezer niets te weten.

Citaten: Pag. 17-18: 'We sloten weer een hoofdstuk, zoals er nog vele hoofdstukken zouden volgen. Stukje bij beetje werd de wereld kleiner. Wat ik bij je waarnam leek vaag op dementie. Maar dat was toch iets voor oudere mensen?'

Pag. 34-35: 'Met Mischa en Fred brachten we je spulletjes een dag van te voren naar het verpleeghuis. Dat was moeilijk. Natuurlijk niet je laatste dingen zoals pyjama en pantoffels. De volgende dag kwam de taxi en haalde je, zoals altijd op. Je stapte in om nooit meer terug te komen. Ik keek je na en was niet blij... ik was leeg... (...) Daar hoorde ik je stem. Ik stond aan de grond genageld en kon niet verder. Ik zag je staan, gewoon lachend en pratend. Je was helemaal niet dement, jij hoorde daar niet!'

Pag. 64-65: 'Ik heb zomaar op een middag in mijn eentje de auto gepakt en ben naar Emmen gereden. En daar stond ik bij de hoofdingang voor een gesloten deur. Uiteindelijk ging de deur open. Toen kwam ik bij de woonruimte waar mijn vader verblijft en wat denk je? Deur gesloten. Iedereen was heel druk daar binnen, niemand zag mij. Er was geen bel en ik ben geen type dat luid gaat kloppen op de deur. Toen ben ik weer naar huis gegaan. Heel kinderachtig.'

Recensies:

http://www.terapelercourant.nl/profile/redactie/article84670.ece/nieuwweedinge_henny_uitenbogaart_schrijft_boek_over_mensonterende_ziekte: '(...)In de periode dat Hans thuis woonde, hebben Henny en Mischa los van elkaar hun gedachten op papier gezet in een soort dagboek. „Het valt niet mee om een demente partner te hebben, of een vader die op zo'n jonge leeftijd dement is", legt Henny uit. „Het opschrijven van alles wat we hebben meegemaakt heeft ons geholpen om het verdriet te verwerken. We hebben de meest vreemde situaties meegemaakt. Als je er niet bij bent geweest, denk je misschien dat we alles uit de duim hebben gezogen. Maar niets is minder waar. Alle absurde situaties hebben plaatsgevonden. De ziekte alzheimer zet het leven van een familie totaal op z'n kop."

De pennenvruchten lagen jarenlang in de kast. Tot een aantal maanden geleden toen moeder en dochter besloten om een uitgever te zoeken. Free Musketeers pakte de handschoen op. Geen onbekende uitgever voor Henny, want ook haar roman 'Rad van fortuin' wordt volgend jaar door deze uitgever op de markt gebracht.

„Veel inwoners in ons land hebben familie, burens of vrienden die lijden aan alzheimer. Zij zullen zich herkennen in de ervaringen die we aan het papier hebben toevertrouwd. We hopen dat het boek Kronkels een steun kan zijn tijdens een moeilijke periode en een bijdrage kan leveren bij het verwerken van het verdriet. Dat ze net zoals onze familie het leven weer kunnen oppakken."'

Het boek 'Kronkels' telt 74 pagina's. Een exemplaar kost 15,95 euro. Een gedeelte van de opbrengst wordt overgemaakt op de rekening van Alzheimer Nederland.